

Otevřený dopis a výzva k současné situaci v Turecku

My, níže uvedené vzdělávací instituce a podepsaní občané, vyjadřujeme silné znepokojení nad současnou situací v Turecku.

Od loňského zavedení výjimečného stavu po neúspěšném vojenském puči bylo v Turecku z veřejných služeb propuštěno přes [125 000 osob](#) a o práci přišlo skoro 6000 pracovníků a pracovníc vysokých škol. Prodloužení výjimečného stavu dekretem č. 686 ze 7. února 2017 se stalo záminkou pro novou vlnu zatýkání, kontrol a propouštění režimu nepohodlných osob. Patří mezi ně [330 akademiků](#) ze 49 univerzit, kteří byli obviněni ze spojení s organizacemi či skupinami ohrožujícími národní bezpečnost.

Polovinu nově propuštěných akademiků tvoří signatáři [petice](#) „Nebudeme součástí tohoto zločinu“ organizace [Akademici za mír](#), kteří kritizovali [brutální postup](#) turecké armády proti kurdským autonomním lokalitám a bojovníkům Strany kurdských pracujících (PKK) na jihovýchodě země a žádali ukončení násilí. Za svou výzvu k mírovému řešení konfliktu byli označeni za „nepřítele státu“, za svou kritiku vlády nyní přicházejí o práci.

Například z Divadelní katedry Ankarské univerzity bylo nespravedlivě [propuštěno](#) sedm z jedenácti zaměstnanců. Činnost nejen této katedry, ale i většiny vysokoškolských pracovišť kolabuje a výuka může jen stěží pokračovat. Režim prezidenta Recepta Erdoğan a Strany spravedlnosti a rozvoje (AKP) z univerzity bezohledně odstraňuje mnohdy mezinárodně uznávané odborníky a odbornice, jež s pomocí prezidentských dekretů obviňuje ze spolupráce s teroristickými skupinami a z ohrožení národní bezpečnosti.

Propuštění akademici mají navíc doživotní zákaz působit ve veřejných službách. Jejich cestovní pasy jsou [zneplatněny](#). Přišli také o přístup k veřejnému bydlení, případně se musí z veřejných bytů do 15 dnů vystěhovat. Tyto čistky vedou k likvidaci názorové opozice a k ochromení tureckého vysokého školství. Studující přicházejí o důstojné studijní podmínky, zahraniční kolegové o partnery; Turecko tak stupňuje vlastní izolaci.

Ruku v ruce s čistkami turecká vláda omezuje další oblasti veřejného života. Podle Mezinárodní asociace divadelních kritiků mají turecká státní divadla [zakázáno](#) uvádět hry Williama Shakespeara, A. P. Čechova nebo Bertolta Brechta. Turecko také [zrušilo](#) program na podporu výzkumu a vzdělávání v oblasti evropské integrace Jean Monnet pro rok 2016/2017.

Prezident a vláda má plné právo odpovědným způsobem udržovat bezpečnost ve své zemi, tato opatření ale musí být v souladu s právem a mezinárodními úmluvami o lidských právech, ke kterým se Turecko připojilo. I když nesouhlasíme s pokusem o vojenský převrat z 15. 7. 2016, turecká vláda a prezident Erdoğan překročili svými opatřeními míru snesitelnou v demokratickém právním státě. V zemi vedené stranou, která ještě nedávno usilovala o členství v Evropské unii, pokračuje bití oponentů a výjimečný stav se stává normou.

Odsuzujeme proto rozsáhlé represe ve veřejných službách, a zejména ve vysokém školství, jimiž představitelé tureckého státu pod záminkou výjimečného stavu již několik měsíců omezují v zemi lidská práva, akademickou svobodu a likvidují názorovou opozici. Také v dějinách České republiky byla období, kdy se svobodný názor rovnal ztrátě práce, ranně pendrekem nebo vězení.

Odpor vůči autoritativní a bezohledné moci se ale neobešel bez mezinárodní solidarity. Proto nemlčme:

Vyjadřujeme plnou [podporu](#) tureckým akademikům a akademičkám v jejich práci na vysokých školách i při improvizovaných přednáškách v parcích navzdory vládním čistkám. Náš respekt patří všem, kteří se odvážně staví proti poškozování lidských práv a občanských svobod v Turecku bez ohledu na akademickou prestiž. Vyzýváme proto české vysoké školy a vědeckou veřejnost, aby poskytly podporu čistkami postiženým tureckým univerzitním pracovištím, pracovníkům a pracovnícím, například formou vědecké spolupráce, akademické a studentské mobility, či jen připojením se k této výzvě nebo vlastní zprávou adresovanou Akademikům pro mír (info@barisicinakademisyenler.net).

Vyzýváme Vládu České republiky a zejména místopředsedu Rady pro výzkum, vývoj a inovace Pavla Bělobrádka, ministra zahraničních věcí Lubomíra Zaorálka, ministryni školství Kateřinu Valachovou a ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Jana Chvojku ke kritice omezování lidských práv a akademických svobod tureckou vládou, a k zahájení dialogu na toto téma s tureckými politickými představiteli.